

kende talkshow', waarin ze elkaars angsten met een bot keukenmes uit de wonde drijven. Elke dagelijkse handeling van het koppel wordt 'geglamouriseerd': het koken van de lunch wordt een item in een Spaanse les-programma met henzelf als tegenspelers op het televisiescherm. Het vervangen van een gloeilamp wordt 'geflaird' door het in de format 'Verander iets in je huis in één minuut' te gieten, maar deze opdracht faalt jammerlijk. Mevrouw triert in haar dagelijks leven doperwtjes: diegene die niet in de vorm van de ideale doperwt passen worden weggegooid, niet geconsumeerd, en bijgevolg schieten ze hun levensdoel voorbij. Als metafoor voor de wanhopige pogingen van het koppel om hun relatieleven in de mal van het Flairleven te persen bijzonder laconiek en raak geformuleerd. Niet de dikke erwtjes, niet het rare jongetje, niet het verlegen meisje. Weg ermee, we zijn met realiteit bezig.

Het is die onderliggende wreedheid die in elk van de *reality TV*-reeksen de boventoon voert, die fascineert en aantrekt. De wijze waarop de *talk host* zijn gasten vernedert en tot gênante openbaringen dwingt, de manier waarop twintig vrouwen elkaar op hallucinant psychotische wijze de toegang tot hun ene droomprins onmogelijk maken, de perverse geilheid waarmee iedere dag opnieuw het proces van een mogelijke kinderverkrachter wordt nagespeeld. Met 'echte' imitators van een compleet gestylede, op maat gesneden ster.

In *Zai Zai Zai Zai* krijg je de onderkant te zien van de *reality TV*, de constructie van de 'werkelijkheid'. De drukpers van onze beleving.

2 Als je op een gemiddelde televisieavond al zappend over de netten glijdt, weet je het wel zeker: de behoefte aan glamour, aan een gepolijst stukje exotiek in de spotlights, is nog nooit zo populair, zo wijdverspreid geweest. Waar glamour vroeger een chique haute couture aangelegenheid was, op maat gesneden van goddelijke monsters als Gloria Swanson, de frêle sculptuur van een Audrey Hepburn, of de dramatische schaduwen en rondingen van Marlene Dietrich, is de spotlight intussen ver uit zijn exclusieve cirkel getreden.

In een eerste etappe werd de glamour ontrafeld en tot prêt-à-porter verbeuzeld op de soapmarkt. Niet langer ingesnoerd in één lichaam of één film als droomschip voor het verlangen, werd het sterrenstof uitgesmeerd over ontelbare karakters, avond na avond op de buis, in herkenbare en erg vergelijkbare settings. Meer en meer krijgt de vorm de overhand op de precieze invulling van verhaallijn, acteurs en karakters. Heel wat van de langlopende soaps draaien hopeloos in het rond. Met *The Bold and the Beautiful* als bizarre koploper waarin *bitch/beauty/girl-next-door* Brooke doorheen de jaren getrouwd geraakt met vader, zoon en broer van zoon, en de intriges in elk van deze combinaties een compleet voorspelbaar patroon volgen. Of waarin zonder al te veel uitleg hetzelfde personage wordt ingevuld door een andere acteur. Waren daar in *Dallas* nog ingewikkelde

plotwijzigingen voor nodig, bij *Be-B* gaat men er gewoon vanuit dat de kijker de formule na zoveel jaar zelf wel kan invullen.

En dat is precies wat er na zoveel jaar braaf passief soapkijken is gebeurd. De kijker heeft de spelregels geïncorporeerd en stelt zijn leven ter beschikking om de machine te laten draaien. De gewone man stapt in het keurslijf van de thema's, settings en formats van glamour en soap, en leeft zijn eigen droom. Op exotische eilanden, omringd door droom*dates*, of op het spreekwoordelijke onbewoonde eiland, waar de Mens met zijn eigen wil en lichaam wordt geconfronteerd, of in de kantoren van de allerrijksten, waar de doordeweekse management accountant in enkele weken tijd kan opklimmen tot de rechterhand van Donald Trump. Tot vermaak van velen, en de vermeende intellectuele ergernis van sommigen. Ter entertainment van eenieder die in een wip ook aan de andere kant van de camera zou kunnen komen te staan. Van haute couture tot democratisch WIBRA-artikel. Glamour op maat van iedereen. En nog ontvoogdend ook, als we de promotalk mogen geloven voor de onlangs uitgezonden *reality TV*-reeks rond het biseksuele eendje Niki op zoek naar een meerwaardeprins in het dialectische (van 'dialect', niet van 'dialectisch' voor een keer) Vlaamse oerwoud.

De *reality-soap* draait op onze fascinatie voor het 'reële': echte mensen in echte situaties, het zou jij of ik kunnen zijn. Echte mensen die ook echt kunnen worden gekwetst, verleid, gedumpte of gekraakt. Echte mensen die als ze te veel drinken op de vuist kunnen gaan of hun lief bedriegen, en het hem/haar achteraf met heel veel spijt en tranen voor de camera moeten vertellen. Of de ultieme uitschieter: echte mensen die worden overgeleverd aan een 'primitieve stam' (geen echte mensen?) ergens in diep donker Afrika die hen de spirituele kracht van het overleven zullen bijbrengen.

Rode draad doorheen al deze formats is de drang naar het opulente, naar het overdadige, naar datgene wat de mens over zijn fysieke, morele en psychische grenzen trekt. Datgene wat in eerste instantie choqueert, maar in tweede des te meer aantrekt. De onontbeerlijke ingrediënten van een saillante soap: seks, drank, overspel, macht en geld. Heel veel geld. Tot daar toe, er is menig kunstenaar die zich evengoed in dit laveloze gebied ophoudt, en meent hiermee aan de grenzen van de subversie te raken.

Wat echter opvalt bij *reality TV* is precies dat het zich niet voordoet als een constructie, maar zich zorgvuldig vermomt als de waarheid, als de realiteit zelf, onversneden en recht voor de raap, en daarom een revolutionaire stap in de televisiegeschiedenis. Hetgeen natuurlijk klinkklare onzin is: de deelnemers mogen dan geen acteurs zijn, maar ze zijn door hun kijkervaring en hun kennis van de gebruikte formats zozeer gemodelleerd dat ze in hun houding en reacties geen centimeter afwijken van de voorgeschreven rollen van het brave entertainment. In theatertermen zou je kunnen stellen dat